

Свято-Покровська церква

У селі Плішивець Гадяцького району Полтавської області знаходиться визнане надбання української національної архітектури – Покровський храм.

Перша церква в с. Плішивець була побудована в 1760 році, хоча деякі історики стверджують, що вона зведена значно раніше, оскільки до 1768 року в ній вже змінилося шість священиків. Поруч із церквою в 1782 році була побудована дзвіниця. Храм перебудовувався в 1800 і 1860 роках. Він був дерев'яним, триголовим, на кам'яному фундаменті.

На кінець XIX століття його будівля настільки застаріла, що з'явилася необхідність побудувати новий. Допомогти в цій справі парафіяни вирішили попросити свого земляка, вихідця із Плішивця, єпископа Тульського та Бєлевського Парфенія (1858-1921). На час звернення до нього Парфеній був архімандритом і ректором Московської семінарії. Відвідавши рідне село і зустрівшись з місцевими жителями, він підтримав їх бажання, надав посильну матеріальну допомогу та пообіцяв, що їй майбутньому в міру можливостей допомагатиме і проситиме інших внести свою лепту в цю святу справу.

Станом на 1912 рік у с. Плішивець привілейованих прихожан було всього 14, міщан – також 14, козаків – 195, а селян – 1731. Матеріальна бідність приходу змусила зупинитися на думці збудувати невелику дерев'яну церкву вартістю 8-10 тисяч рублів.

На той час в Москві вмирає одна надзвичайно багата особа – пані Медведкова. У спадок вона залишила величезний капітал на побудову церков та інших благодійних установ, одним з опікунів якого назвала єпископа Парфенія. На першому ж засіданні опікунської ради Парфеній доповів про намір побудувати церкву у своєму рідному селі, до чого рада поставилася з розумінням і виділила на це 30 тисяч рублів із заповіданого капіталу. Тоді єпископ вирішує побудувати в с. Плішивець не дерев'яний храм, а кам'яний. До того ж знайшлася ще одна благодійниця в цій справі – вдова московського банкіра Спиридонова, Віра Богданівна, яка пожертвувала на новий храм понад 60 тисяч рублів!

Проект побудови церкви розробив відомий московський архітектор і художник І. С. Кузнецов. План церкви хрестоподібний, фасади з усіх чотирьох сторін однакові. На висоті 4,5 сажнів від землі (1 сажень – трохи більше 2,13 м) беруть початок купола (глави) і, розділяючись на три групи, пропорційно одна вища за другу, піднімаються вгору. Такі загальної основи підносяться 9 куполів. Глави всередині храму висвітлюються вікнами, причому вісім глав мають по два яруси вікон, кожен по чотири вікна, а дев'ята, центральна глава, має три яруси вікон, по вісім у кожному. Дивлячись на фасад церкви, важко уявити оригінальність, граціозність і легкість її внутрішнього вигляду, – цей ефект створюється нахилами стін куполів. Довжина та ширина собору за зовнішніми розмірами – 12,56 погонних сажнів. Висота від землі до центральної чолі з хрестом становить 21 сажень. Будівництво собору було розпочато восени 1902 року, а в 1906-му протягом трьох днів – 7-9 липня за старим стилем – відбувалося освячення новозбудованого храму.

Силует собору велично виглядає на тлі крутого схилу в долину Псла. Він став окрасою села й гармоніює з місцевими пам'ятками та ландшафтом. Високо оцінив його навіть «батько» української історії Михайло Грушевський на сторінках своєї багатотомної «Історії України-Руси».

Із Собором Покрови Пресвятої Богородиці гармонійно поєднувалася дзвіниця, побудована в 1909-1911 роках.

□